

ԳԱԼՈՒԿԱՆ ԿԻՒԼՊԵՆԿԻԱՆ ՀԻՄՆԱՐԿՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱԺԱՆՍՈՒՆՔ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑՆԵՐՈՒ ՆՊԱՍՏԻ ԾՐԱԳԻՐ
ԼԻԲԱՆԱՆ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

1. ՆԵՐԱԾԱԿԱՆ
2. ՆՊԱՏԱԿԱԿԵՏԵՐ
3. ԴԻՍՈՒՄԻ ՉԱՓԱՆԻՇԵՐ
4. ԳՆԱՀԱՏՈՒՄԻ ՉԱՓԱՆԻՇԵՐ
5. ՆՊԱՍՏՆԵՐՈՒ ՆԱԽԱՀԱՇԻՒ
6. ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ
7. ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՆԵՑՈՒԿ
8. ՉԽՐԱԽՈՒՄՈՒԲԾ ԾՐԱԳԻՐՆԵՐ
9. ԾՐԱԳԻՐԻ ՀԱՇՈՒԵՏՈՒՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀՍԿՈՂՈՒԹԻՒՆ
10. ԴԻՍՈՒՄԻ ԸՆԹԱՑԱԿԱՐԳ

1. Ներածական

Գալուստ Կիլլաբենկյան Հիմնարկության Հայկական Բաժանմունքը (այսուհետ՝ ԳԿՀ) գիտակից է այն բոլոր մարտահրավերներուն եւ դժուարութիւններուն, որոնց դեմ յանդիման կը գտնուին Լիբանանի հայկական դպրոցները այսօր. ԳԿՀ-ի Լիբանանին ուղղուած ռազմավարութիւնը կը միտի որոշ չափով լրացնելու այն բազմաթիւ ջանքերը, որոնք արդէն իսկ թափուած են եւ դեռ այսօր ի գործ կը դրուին ապահովելու համար Լիբանանի հայկական կրթական հաստատութիւններուն կենսունակութիւնը: Կը հաւատանք որ համագործակցութեան ճամբով եւ ամբողջական տեսլական մը գործնական վերածելով, կարելի է կենսական փոփոխութիւններ բերել հայկական ուսումնակարգին մէջ, հակառակ Լիբանանի մէջ անոր դիմագրաւած բազմաթիւ եւ բազմազան խոչընդոտներուն:

ԳԿՀ-ն կը հաւատայ որ բարենորոգումի եւ կենսական փոփոխութիւններ բերելու նախաձեռնութիւնը պէտք է գայ նոյնինքն դպրոցէն. այսինքն անհկա հիմնուի դպրոցին պահանջներուն եւ զարգացումի հեռանկարներուն վրայ: Դպրոցի վարչութիւնը եւ անձնակազմը, ներառեալ ուսուցիչները, անլի լաւ կրնան ախտորոշել իրենց պահանջները, եւ սերտօրէն համագործակցելով կրնան մշակել ծրագիր մը որ միտի այդ յատուկ պահանջները հոգալու եւ հետեւաբար իսկական բարեփոխումներ իրականացնելու:

2. Նպատակակետեր

ԳԿՀ-ն կը գիտակցի որ վերանորոգումի եւ բարեկարգումի ջանքեր յաճախ չեն յաջողիր, տրուած ըլլալով որ դպրոցները նիւթական միջոցներու չգոյութեան պատճառով՝ կը դժուարանան ռազմավարական ուղեգիծ մը կազմելու: Հետեւաբար, ԳԿՀ-ն նիւթական միջոցներ պիտի հայթայթէ այն դպրոցներուն, որոնք յստակ ծրագիրներու ճամբով ձգտին իրենց մանկավարժական համակարգի բարեփոխումին, հասնելու շօշափելի վերանորոգումի՝ մանաւանդ արեւմտահայերէնի ուսուցման ծիրէն ներս:

ԳԿՀ-ի Հայկական Դպրոցներու Նպաստի Ծրագիրը կը միտի դպրոցներուն կարելիութիւն ընձեռնել որպէսզի անոնք մշակեն հիմնական ծրագիր մը, որ վերաբերի ամբողջ դպրոցին, այսինքն անոր ներքին կազմակերպական կամ կրթական հարցերուն: Այս նպաստին շնորհիւ դպրոցները պիտի կարենան դասաւանդումի նորարար միջոցներ կիրարկել, կամ փորձարկել կրթական նոր մտածողութեան մը վրայ հիմնուած մօտեցումներ: Նախաձեռնութիւնները կրնան ունենալ հետեւեալ ձեւաչափերը՝ նոր կրթական ծրագիրներու մշակում, կրթութեան մէջ արհեստագիտութեան ներառում (լեզուի հետ կապուած «ծրագիրներ»/applications), դասարանային գրադարաններու ստեղծում, մանկավարժական նիւթերու ձեռքբերում, արտադպրոցային աշխատանքներ կամ աշակերտներու կողմէ նախաձեռնուած ծրագիրներ, եւ **առաւելաբար ուսուցումի նորարարական մեթոդաբանութեան մշակում**, որուն լաւ օրինակներէն են՝ յատուկ ուսուցողական ծրագիրներու (ծրագիր մշակելով սորվիլ [project-based learning] եւ ընթերցանութեան եւ գրութեան աշխատանոցներ [reader's and writer's workshop]) ընդգրկումը դպրոցի ընդհանուր կրթական ծրագիրին մէջ:

3. Դիմումի չափանիշեր

Լիբանանի մէջ գործող բոլոր հայկական վարժարանները կրնան մասնակցիլ ԳԿՀ-ի Հայկական Դպրոցներու Նպաստի Ծրագրին: Դպրոցը իր բաղադրիչ մարմիններով (հոգաբարձութիւն, տնօրէնութիւն, ուսուցչական կազմ, ծնողական խորհուրդ եւ աշակերտութիւն) պարտի խորհրդակցիլ եւ համագործակցիլ, առաջնահերթութիւն ունենալով՝ տուեալ հաստատութեան, իր աշակերտութեան, ուսուցչական կազմին եւ համայնքին բնորոշ իւրայատուկ կարիքներուն ախտորոշումը եւ անոնց վրայ հիմնուելով՝ նախագծել եւ ներկայացնել ծրագիր մը, որ միտի սոյն կարիքները հոգալու եւ ձգտի դպրոցին կենսական բարեկարգումին:

4. Գնահատումի չափանիշեր

ԳԿՀ-ի Հայկական Բաժանմունքը կը յանձնարարէ որ դպրոցները մշակեն նախագիծեր, որոնք հիմնուած ըլլան հետեւեալ առաջնահերթութիւններուն վրայ՝

- Բարեկարգում՝ արեւմտահայերէնի ուսուցման ծիրէն ներս

Մշակել եւ որդեգրել լեզուներու դասաւանդումի ոլորտէն ներս նորագոյն հետազօտութիւններու արդիւնքներուն վրայ հիմնուած ժամանակակից մեթոդաբանութիւն եւ ուսումնական ծրագիրներ:

- Ընթերցանութիւնը եւ գրաւոր ստեղծագործութիւնը՝ որպէս դպրոցական ծրագրի առանցք

Որդեգրել «իւրաքանչիւր ուսուցիչ լեզուի ուսուցիչ է» փիլիսոփայութիւնը եւ ստեղծել դպրոցական ամբողջական ծրագիր, որ կը ներառէ ընթերցանութեան եւ գրաւոր ստեղծագործութեան հմտութիւններու զարգացումը գիտելիքներու իւրացումին հետ մէկտեղ:

- Մանկապարտեզի յատուկ ծրագիրներ

Ստեղծել, վերաորակաւորել կամ որդեգրել մանկապարտեզի համար նախատեսուած աշակերտակերպող ծրագիրներ, ուր երեխաները համագործակցաբար իւրացնեն գիտելիքներ եւ հմտութիւններ՝ նախաձեռնելով եւ տէրը դառնալով իրենց իսկ սորվելու ընթացքին:

- Յատուկ կրթութեան ծրագիրներ

Ստեղծել կամ մշակել սորվելու դժուարութիւններ ունեցող կամ յատուկ կարիքներու տէր աշակերտներու համար ուսուցման ծրագիրներ, աղբիւրներ եւ արժեւորումի գործիքներ:

- Ծառայութեան մէջ եղող ուսուցիչներու եւ կրթական ղեկավարներու արդիւնաւետութեան աճ

Ստեղծել ուսուցիչներու վերաորակաւորման ծրագիրներ, որոնք կ'ապահովեն աշխատող ուսուցիչներու եւ դպրոցական ղեկավարներու դասաւանդումի մանկավարժական, արհեստագիտական եւ տուեալ առարկայի բովանդակութեան հետ կապուած գիտելիքներու թարմացումը:

- Ուսուցման մեթոտներու բարեկարգումի համապարփակ ռազմավարութիւններ

Մշակել դպրոցը կամ ուսումնական ծրագիրը թիրախաւորող լայնածաւալ նախաձեռնութիւններ:

- Դպրոցական ներառական մշակոյթի հաստատում

Ստեղծել դպրոցական ժողովրդավարական համայնքներ՝ բոլոր շահագրգիռ կողմերը ներգրաւելով ուսումնական ծրագիրներու մշակումի գործընթացին մէջ:

Առաջնահերթութիւնը պիտի տրուի այն նախագիծերուն, որոնք չեն սահմանափակուիր միայն տուեալ դպրոցով եւ անոնց արդիւնքը կրնայ օգտակար դառնալ Լիբանանի եւ Սփիւռքի այլ հայկական վարժարաններուն:

Ծրագիրներու գնահատումը պիտի կատարուի Լիզպոնի մէջ՝ ԳԿՀ-ի մասնագետներու ներքին յանձնախումբին կողմէ:

5. Նպաստներու նախահաշիւ

2020-2021 ուսումնական տարեշրջանին, Լիբանանի հայկական դպրոցներու ծրագիրներուն համար ԳԿՀ-ն պիտի տրամադրէ մօտաւորապէս **\$150.000** ամերիկեան տոլար: Հիմնարկութիւնը պիտի աջակցի երեք դպրոցներու, որոնք յաջողին ներկայացնել լայնածաւալ նախագիծեր: Յետ-նպաստային իրագործումի եւ արժեւորումի ժամանակահատուածը կրնայ երկարիլ մինչեւ երկու տարի: Յատկացումներու երկարաձգումը երաշխաւորուած չէ, սակայն ի զօրու է վերանայումի՝ ըստ գումարներու գոյութեան եւ ծրագիրներու յաջողութեան:

6. Ժամանակացոյց

- Համառոտ նախագիծերու յանձնում	10 մարտ 2020
- Մասնագիտական նեցուկ	31 մարտ 2020 - 17 ապրիլ 2020
- Դիմումները ներկայացնելու պայմանաժամ	25 մայիս 2020
- Արդիւնքներու յայտարարութիւն	15 յունիս 2020

Համառոտ նախագիծերու յանձնումին յաջորդող երեք շաբաթներուն ընթացքին, ԳԿՀ-ի Լիզպոնի գրասենեակէն պիտի կապուին դիմող վարժարաններուն հետ, անոնց տեղեկացնելու համար իրենց ներածական դիմումներու կարգավիճակը, որ կրնայ ունենալ հետեւեալ որակաւորումը.

- Ա. *Ընդունուած է:*
- Բ. *Պէտք ունի մանր փոփոխութիւններու:*
- Գ. *Պէտք ունի հիմնական բարեփոխութեան:*
- Դ. *Մերժուած է:*

7. Մասնագիտական նեցուկ

Համառոտ նախագիծերու արժեւորումներու պատասխանները ստանալէն ետք եւ ըստ փափաքի՝ Հիմնարկութեան Լիբանանի ներկայացուցիչը չմերժուած ծրագիրներուն մասնագիտական աջակցութիւն պիտի տրամադրէ: Երեք շաբաթներու ընթացքին (31 մարտէն 17 ապրիլ 2020), ԳԿՀ-ի ներկայացուցիչը սերտօրէն պիտի համագործակցի նախագիծերու ներածականներու հեղինակներուն հետ եւ նախքան անոնց նախագիծը մշակելը, անհրաժեշտ փոփոխութիւններ կատարելու խորհուրդներ պիտի առաջարկէ՝ ըստ արժանւոյն:

8. Չխրախուսուած ծրագիրներ

Նկատի պիտի չառնուին այն դիմումները, որոնք չեն անդրադառնար սոյն փաստաթուղթի չորրորդ գլուխին մէջ նշուած առաջնահերթութիւններուն: Նոր շինարարական եւ կառուցապատումի կամ նորոգութեան գործարկները չեն քաջալերուիր ԳԿՀ-ի Հայկական Դպրոցներու Նպաստի Ծրագրի շրջանակներէն ներս («Փոքր չափի ձեւաւորում»-ներ թոյլատրելի պիտի ըլլան, միայն եթէ անոնք կ'ամբողջացնեն դիմումին մէջ նշուած կրթական նպատակակէտերը):

9. Ծրագրի հաշուետուութիւն եւ հսկողութիւն

ԳԿՀ-ն պարտաւորութիւնը ունի հսկելու նպաստառու ծրագիրներու իրագործումին գործընթացը եւ քաջալերելու Լիբանանի հայկական այն վարժարանները, որոնք առաջ կը մղեն կրթական համապարփակ ծրագիր եւ յանձնառու կ'ըլլան իրենց ստացած նպաստը գործածելու՝ նախագծելու, իրագործելու, եւ արժեւորելու մէկ կամ երկու տարուան իրենց ծրագիրը:

Այս հսկողութիւնը պիտի կատարուի ըստ ծրագրի հաշուետուութեան պահանջներուն.

- Իւրաքանչիւր նպաստառու դպրոց ստացած գումարները պէտք է գործածէ ճիշդ այնպէս ինչպէս նշուած է դիմումնագրին մէջ:
- Իւրաքանչիւր նպաստառու դպրոց ծրագիրը պէտք է իրագործէ դիմումնագրին մէջ նշուած ժամանակահատուածին ընթացքին:
- Իւրաքանչիւր նպաստառու դպրոց պէտք է ներկայացնէ պարբերական զեկոյց եւ հաշուետուութիւն հետեւեալ ուղղութիւններով՝ (1) ծրագրի հաշուետուութիւն (2) կատարողական ընթացքին մասին հաշուետուութիւն (3) նախահաշիւ (4) ծրագրի արժեւորում եւ (5) մասնագիտական նեցուկ:

ԳԿՀ-ԷՆ ներկայացուցիչներ իրաւասու են այցելել դպրոցներ՝ ստուգելու համար անոնց տրամադրած գէկոյցի տուեալներուն ճշգրտութիւնը եւ հարցազրոյցներու կամ դիտարկումներու միջոցով, ստանալու յաւելեալ տեղեկութիւններ՝ ծրագրի հսկողութեան եւ արժեւորումի նպատակով:

10. Դիմումի ընթացակարգ

Բոլոր դիմումները պիտի ըլլան առցանց, Հայկական Բաժանմունքին երկու մասերէ բաղկացած առցանց դիմումնագիրի համակարգին միջոցով:

Դիմող դպրոցներէն կը խնդրուի գրանցուիլ եւ իրենց անունով հաշիւ մը ստեղծել Գալուստ Կիւպէնկեան Հիմնարկութեան կայքէջին մէջ, որմէ ետք կարելի պիտի ըլլայ առաջին դիմումը ներկայացնել. հոն կը խնդրուի ծրագրի հակիրճ ներածական մը տալ:

Ներածականներու պատասխանները ստանալէ ետք եւ յաւելեալ տեղեկութիւններու պարագային, դիմողներէն պիտի խնդրուի երկրորդ՝ աւելի մանրամասն առցանց դիմումնագիր մը ներկայացնել:

Յաւելեալ տեղեկութիւններ

ԳԿՀ-ի ներկայ ինչպէս նաեւ այլ ծրագիրներու մասին կարդալու եւ տեղեկանալու համար այցելել՝ <https://gulbenkian.pt/armenian-communities/> կայքէջը:

Անձնական տուեալներու պաշտպանութիւն (Երրօրեայ օրէնսդրութիւնը կը պարտադրէ այս բաժինը ընդգրկել դիմումագիրին մէջ)

Անձնական տուեալներու գործածութեան միակ նպատակը պիտի ըլլայ գնահատել տուեալ նպաստի դիմումի ծրագիրը, որ պիտի կատարուի Գալուստ Կիւպէնկեան Հիմնարկութեան (այսուհետեւ՝ ԳԿՀ) կողմէ: ԳԿՀ-ն պիտի ըլլայ երկրորդ մարմինը որ պիտի ունենայ տուեալներու գործածութեան իրաւունք:

Որեւէ ժամանակ, անհատը կրնայ խնդրել որ իրեն տրուի իր անձնական տուեալներու գործածութեան վերաբերեալ տեղեկութիւններ՝ գրաւոր նամակ մը յղելով [haventel@gulbenkian.pt](mailto:privacidade@gulbenkian.pt)

Անհատին անձնական տուեալները պիտի պահուին այնքան ժամանակ որքան պէտք է նպաստի դիմումագիրը գնահատելու. բացի այն պարագաներէն երբ օրէնքը կը հաստատէ թէ այլ ժամկետներ պէտք է յարգուին: Որոշ տեղեկութիւններ (օրինակ՝ անուն, դիմումի թուական, նպաստի պայմաններ եւ ժամկետներ, ինչպէս նաեւ այլ անձնական տուեալներ որոնք առկայ են ծրագրի աշխատանքներուն եւ կամ վերջնական հրատարակութիւններուն մէջ) ընդմիջտ պիտի պահուին ԳԿՀ-ի կողմէ, որպէսզի համատեղուին նմանատիպ տեղեկութիւններու հետ, իրենց համապատասխան մշակութային պարունակին մէջ:

Որեւէ ժամանակ, անհատը կրնայ խնդրել որ իր անձնական տուեալներու գործածութեան համար իր տուած հաւանութիւնը չեղեալ համարուի. ասիկա կարելի պիտի ըլլայ ընել առկայ օրէնսդրութեան համաձայն, եւ իր անդրադարձը պիտի չունենայ տուեալներու գործածութեան վրայ որ հիմնուած էր նախապէս տրուած հաւանութեան վրայ: Հաւանութեան չեղարկումը կը նշանակէ թէ ԳԿՀ-ն չի կրնար անձնական տուեալները գործածել այն նպատակով որուն գործածութեան շուրջ նախապէս հաւանութիւն ուներ. ասիկա իր հերթին կը նշանակէ թէ անհատին դիմումագիրը այլեւս ի գործ չէ:

Առկայ օրէնսդրութեան համաձայն, տուեալներու գործածութեան հսկիչ մարմինը կ'երաշխաւորէ որ անհատը կարենայ իր տուեալներուն հասնիլ, կամ խնդրել որ իր անձնական տուեալները ստուգուին, սրբագրուին, կամ ջնջուին, ինչպէս նաեւ սահմանափակուին:

Տուեալներու գործածութեան հսկիչ մարմինը կ'երաշխաւորէ որ պէտք եղած ապահովական եւ ճշգրիտ միջոցները պիտի կիրարկուին անհատին անձնական տուեալներուն գործածութեան ժամանակ՝ թէ՛ այն պարագային երբ տուեալները գործածուին այս մարմինին կողմէ, թէ՛ ալ երբ անոնք գործածուին այլ մարմիններու կողմէ, որոնց հետ համաձայնութիւն կը կնքուած է:

Տուեալ նպաստի դիմումագիրը համակարգելու նպատակով, տուեալներու գործածութեան հսկիչ մարմինը կրնայ տուեալները գործածել ուղղակիօրէն եւ կամ գործակից մարմիններու միջոցով. այս վերջինս միայն կը պատահի այն պարագային երբ, ըստ օրէնքի, համապատասխան պայմանագիրներ կան այս գործակից մարմիններուն հետ:

Տուեալ նպաստի դիմումագիրը համակարգելու ծիրին մէջ, ԳԿՀ-ն կրնայ անձնական տուեալները փոխանցել գործակից մարմիններու որպէսզի անոնք հրատարակուին եւ գործածուին կազմակերպութեան հարողակցութեան նկատառումներով: Այս գործակից մարմինները կրնան Երրօրեայ Միութեան սահմաններուն մէջ գտնուիլ, կամ ըլլալ արտասահման. այս վերջինին պարագային, ըստ օրէնքի, համապատասխան ընթացակարգեր ի գործ պիտի դրուին տուեալներու պաշտպանութիւնը մշտապէս ապահովելու համար:

Անհատը կրնայ բողոքի հայց ներկայացնել Փորթուգալական Ազգային Իշխանութիւններուն (“Comissão Nacional de Proteção de Dados”), եթէ պատճառ մը ունի կարծելու թէ տուեալներու գործածութեան երկու հսկիչ մարմինները վերոնշեալ պայմանները չեն յարգած տուեալներու պաշտպանութեան մէջ: